

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 3015 від 05.02.2020
Президент України

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про національну безпеку України» щодо набрання чинності положеннями стосовно Головнокомандувача Збройних Сил України, Генерального штабу Збройних Сил України, видів і окремих родів військ (сил)»

Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, є невідкладне здійснення у Збройних Силах України організаційних заходів, спрямованих на трансформацію органів військового управління всіх рівнів, а також запровадження окремих посад Головнокомандувача Збройних Сил України та начальника Генерального штабу Збройних Сил України. Для цього законопроектом пропонується внести зміни до пп. пп. 2 і 3 п. 1 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про національну безпеку України» (далі – Закон), передбачивши, що положення ч.ч. 3-6 ст. 16 (щодо Головнокомандувача Збройних Сил України, Генерального штабу Збройних Сил України, видів і окремих родів військ (сил)) та пп. 3, пп. пп. «б» та «в» пп. 4, пп. 5 п. 4 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» цього Закону набирають чинності з 1 березня 2020 року, а не з 1 січня 2021 року, як це передбачено чинною редакцією Закону.

За результатами вивчення поданого законопроекту Головне науково-експертне управління вважає за необхідне зазначити таке.

Законом, який був прийнятий Верховною Радою України 21.06.2018, фактично розділяється посада Начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України та запроваджується нова найвища посада у Збройних Силах України – «Головнокомандувач Збройних Сил України», а також окрема посада «Начальник Генерального штабу Збройних Сил України». При цьому, відповідно до пп. пп. 2 і 3 п. 1 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону вказані положення не набрали чинності з дня, наступного за днем його опублікування, а були відтерміновані до 01.01.2021.

Хоча зазначені вище нормативні приписи Закону повною мірою відповідають усталеній практиці військового управління у країнах НАТО, виникають певні сумніви щодо доцільності та можливості їх запровадження саме з 01.03.2020 (тобто, через декілька тижнів), а не з 1 січня наступного року, як це заплановано чинною редакцією. Така позиція Головного управління обумовлена наступним.

1. У пояснювальній записці до проекту зазначено, що прийняття законопроекту «не потребуватиме внесення змін до інших законів України». Звертаємо увагу, що в низці чинних наразі законодавчих актів й досі згадується така посада, як «начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України». Зокрема, це має місце у законах України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» (ст. ст. 1, 8, 9), «Про правовий режим воєнного стану» (ст. 4), «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (п. 25 ч. 1 ст. 1), «Про очищення влади» (п. 10 ч. 1 ст. 3), «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (ч. 16 ст. 10-1), «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України» (ч. ч. 7, 10 і 11 ст. 5), а також у Дисциплінарному статуті Збройних Сил України (ст. ст. 12, 114), Статуті внутрішньої служби Збройних Сил України (ст. ст. 39, 100, 329, 334, Додаток 2), Статуті гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України (ст. ст. 4, 10, 99) тощо.

На наш погляд, для усунення можливих проблем у розумінні та застосуванні положень законів існує потреба у внесенні певних змін до вищезазначених законів України. До того ж, у деяких з цих законів необхідно буде не лише замінити одну назву іншою, а й провести розмежування повноважень Головнокомандувача Збройних Сил України та Начальника Генерального штабу. Наприклад, в абз. 3 ч. 3 ст. 4 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» йдеться про те, що «структуру і штатний розпис військових адміністрацій населених пунктів затверджує *начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України* за поданням начальника відповідної військової адміністрації». Отже, необхідно буде визначитись, хто з двох нових посадових осіб буде *уповноважений* здійснювати цю функцію.

Те ж саме стосується й абз. 3 ч. 5 ст. 4 згаданого Закону, де вказується, що «перелік посад у військових адміністраціях населених пунктів, які підлягають заміщенню військовослужбовцями військових формувань, особами рядового і начальницького складу правоохоронних органів, а також перелік посад, що можуть бути заміщені військовослужбовцями військових формувань, особами рядового і начальницького складу правоохоронних органів у районній, обласній військовій адміністрації, затверджуються

Президентом України за поданням начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України».

Звертаємо також увагу на припис ч. 3 ст. 7 Закону України «Про боротьбу з тероризмом», де вказується, що «міжвідомча координаційна комісія Антитерористичного центру при Службі безпеки України формується з керівника Антитерористичного центру та його заступників; ... заступника начальника Генерального штабу Збройних Сил України».

Аналіз даної норми свідчить, що вказана вище міжвідомча комісія формується переважно із заступників керівників державних органів, які безпосередньо беруть участь у боротьбі з тероризмом. Тому цілком логічно, що Збройні Сили України на сьогодні представляє заступник начальника Генерального штабу Збройних Сил України. Проте, у такому випадку виникає питання: чи має змінитись це положення, коли вищою посадовою особою в Збройних Силах України стане Головнокомандувач Збройних Сил України?

Відповідно до абз. 2 ч. 5 ст. 22 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» військовозобов'язані та резервісти, за необхідності призиваються на військову службу командирами відповідних військових частин *за розпорядженням Генерального штабу Збройних Сил України*. Однак після запровадження нової посади виникає питання, чи не повинен і Головнокомандувач Збройних Сил України мати повноваження видавати відповідні розпорядження як найвища посадова особа Збройних Сил України.

Враховуючи викладене, вважаємо, що зазначені вище положення чинного законодавства України потребують коригування з огляду на те, що начальник Генерального штабу Збройних Сил України буде підпорядковуватись Головнокомандувачу Збройних Сил України (ч. 4 ст. 16 Закону України «Про Національну безпеку України»), а отже частина його повноважень має перейти до нової посадової особи.

У даному контексті звертаємо увагу, що відповідно до приписів ч. 8 ст. 90 Регламенту Верховної Ради України «якщо для реалізації положень поданого законопроекту після його прийняття необхідні зміни до інших законів, такі зміни мають викладатися в розділі «Перехідні положення» цього законопроекту або в одночасно внесеному його ініціатором окремому законопроекті». У той же час у поданому законопроекті зміни до згаданих вище законів відсутні, а їх внесення шляхом прийняття окремого законопроекту неможливо буде здійснити до 1 березня 2020 року.

2. У пояснювальній записці до законопроекту стверджується, що «реалізація положень Закону не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України». Але запровадження нової вищої посади військового командування у Збройних Силах України обумовить необхідність створення окремого апарату Головнокомандувача Збройних Сил України зі своїм штатом і відповідним матеріально-технічним забезпеченням, внаслідок чого, на нашу думку, виникає питання про потребу у додаткових витратах з Державного бюджету України. Отже, відповідно до вимог ч. 3 ст. 91 Регламенту Верховної

Ради України, до законопроекту необхідно додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки).

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: В. Попович, О. Петриченко

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЇВНА

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B420047F32C01

Дійсний до: 10.11.2020 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/3-2020/3937 від 06.02.2020

17768